

Türkiye’de pet hayvan sahiplerinin sosyo-demografik yapıları ve pet hayvancılığı-na bakışları; Alanya-Mardin örneği

Ömer ERTEN¹, Yahya ÖZTÜRK², Orhan YILMAZ³

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Kemalye Hacı Ali Akın Meslek Yüksekokulu, Erzincan/TÜRKİYE

²Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur Gıda Tarım ve Hayvancılık Meslek Yüksekokulu, Burdur/TÜRKİYE

³Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Veteriner Fakültesi, Zootehni Anabilim Dalı, Van/TÜRKİYE

Anahtar Kelimeler:

Alanya
Mardin
pet hayvan
sosyo-demografik

Key Words:

Alanya
Mardin
pet animal
socio-demographic

Geliş Tarihi:30.07.2019
Kabul Tarihi: 02.12.2019
Yayın Tarihi: 31.12.2019
Makale Kodu: 598425

Sorumlu Yazar:
Ö. ERTEN
(oerten@erzincan.edu.tr)

ORCID:
Ö. ERTEN: 0000-0003-0075-1149
Y. ÖZTÜRK: 0000-0003-0376-0868
O. YILMAZ: 0000-0002-6261-5196

ÖZ

Bu çalışmada, Alanya ve Mardin’de yetiştirilen pet hayvanlarının mevcut durumu, beslenme şekilleri ve barınma şartları ile bu yerleşim yerlerindeki pet hayvan sahiplerinin sosyo-demografik yapıları ve pet hayvanı yetiştiriciliğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırma materyalini, Antalya ili Alanya ilçesinde ve Mardin ilinde yaşayan, yaşları 18-79 (ortalama 34.26) arasında değişen, pet kliniklerine gelen, rastgele belirlenmiş ve gönüllü olarak katılan, toplam 244 pet hayvan sahibi ile yüz yüze yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmuştur. Bu verilere göre; katılımcıların %43.6’sı Alanya, %56.4’ü ise Mardin’de yaşamaktadır. Alanya ve Mardin yerleşim yerleri arasında yapılan karşılaştırmalarda, pet hayvan sahiplerinin sırasıyla; %51.9 ve %56.5’i erkek olduğu ($p=0,013$), medeni durumları bakımından Alanya’da %56.6’sı bekâr iken Mardin’de %59.4’ünün evli olduğu ($p=0,013$), meslekleri incelendiğinde ise Alanya’da %29.2’si diğer meslek grubunda iken Mardin’de %39.1’inin memur olduğu ($p=0,018$) belirlenmiştir. Ayrıca, pet hayvanı sahiplenme yer tercihleri Alanya’da %29.2’lik oranla sokak ve pet shop için aynı olurken, Mardin’de %37.7’si arkadaşından sahiplenme şeklinde olmuştur ($p=0,005$). Tatilde pet hayvanını Alanya’da %36.8’i arkadaşına bırakır iken, Mardin’de %46.4’ünün yanında götürdüğü tespit edilmiştir ($p=0,000$). Sonuç olarak, evlerimizin birer ferdi gibi yetiştirilen pet hayvanlarının durumu ve bulunduğu ortamlar farklı yerleşim yerlerinde benzer gibi görünse de, pet hayvan sahiplerinin sosyo-demografik yapılarında ve pet hayvanı yetiştiriciliğine bakışlarında önemli farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebinin kültürel farklılıklar, veteriner hizmetleri, pet hayvanına çevrenin bakışı, pet hayvan sahiplerinin sosyal çevresi, pet hayvanı sahiplerinin eğitim ve gelir düzeyleri, bulunduğu yerleşim yerinde yaşadıkları süreler gibi farklılıklardan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Socio-demographic characteristics of pet animal owners in Turkey and their views on pet animal breeding: Alanya-Mardin example

ABSTRACT

In this study, it was aimed to determine the current status, feeding methods and shelter conditions of the pet animals raised in Alanya and Mardin, and the socio-demographic structures of the pet owners in these settlements and their opinions about pet animal breeding. Data were collected from face to face surveys of 244 pet owners who were randomly identified and participated voluntarily in pet clinics aged 18-79 (average 34.26), living in Alanya and Mardin, Antalya. formed. According to these data; 43.6% of the participants live in Alanya and 56.4% live in Mardin. In the comparisons made between the settlements respectively; 51.9% and 56.5% of them were male ($p=0.013$), while in terms of marital status 56% of them were single in Alanya, 59% of them were married ($p=0.013$) in Mardin, when their occupations were examined, while 29.2% were in other occupational groups in Alanya, 39.1% were civil servants ($p=0.018$) in Mardin. In addition, while the preference of the animals was found to be the same for the street and pet shops in Alanya with rate of 29.2%, 37.7% in Mardin was owned from friends ($p=0.005$). It was determined that, while 36.8% left their pet animals to their friends during the holiday, 46.4% took them in Mardin ($p=0.000$). As a result, although the situation and environment of pet animals reared as individual members of our houses seem similar in different settlements, it has been found that there are significant differences in the socio-demographic structures of the pet owners and their views on pet animal breeding. This is due to differences such as cultural differences, veterinary services, the environment’s view of the pet, the social environment of the pet owners, the education and income levels of the pet owners, and the time they currently live.

GİRİŞ

Hayvanların ilk evciltmesi süreciyle başlayıp, günümüze kadar gelmiş pet hayvanı olarak adlandırılan köpek ve kedi gibi evcil hayvanlar insanoğlunun çevresinde her koşulda bulunmuştur. Evciltme boyunca, yiyecek bulma imkânlarının kısıtlandığı dö-

nemlerde yabani hayvanların, insan barınakları etrafına gelerek insanlarla yakın temas kurmasının önemli bir etken olduğu düşünülmektedir (1). Ayrıca, köpek ilk evcilleştirilen ve tarımın ortaya çıkışından önce evcilleştirilen tek hayvandır (2).

Avustralya, Kanada ve Amerika Birleşik Devletleri’nde, ya-

şayan insanların çoğunluğu, İngiltere’de ise %44’ü en az bir köpek, kedi veya başka bir pet hayvanı beslemekte; Kuzey Amerikalıların çocuklarını grip için aşılatmalarından ise kedi ve köpeklerini kuduz için aşılatma istekleri, daha baskın gelmektedir (3). Bunun yanı sıra pet hayvanlarının, gelişmiş ülkelerin bugünkü halk sağlığı sorunlarından aşırı kilo, hareketsizlik ve zihinsel hastalıkların tedavisinde alternatif etkenler olup; fizyolojik aktivite ile kayda değer oranda azaltılabilen kalp ve damar hastalıkları ve kan basıncı dengelenmesi ile Alzheimer gibi ruhsal hastalıkların tedavisinde oldukça faydalı oldukları belirtilmektedir (4).

Türkiye’de de son yıllarda evcil hayvanlara olan talep artmış ve insanlar evlerinde oldukça popüler bir şekilde pet hayvanı besler hale gelmiştir. Özellikle bireylerin pet hayvanı sahibi olmalarında uzman kişilerin düşünceleri olumlu etki oluşturmuştur. Buna karşın, hayvan sahiplerinin hayvanları konusunda ne derece doğru bilgiye sahip oldukları ve doğru uygulamalar yaptıkları bilinmemektedir (5).

Bu çalışmada, Alanya ve Mardin’de yetiştirilen pet hayvanlarının mevcut durumu, beslenme şekilleri ve barınma şartları ile bu yerleşim yerlerindeki pet hayvanı sahiplerinin sosyo-demografik yapıları ve pet hayvanı yetiştiriciliğine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL ve METOT

Araştırma materyalini, Antalya ili Alanya ilçesinde ve Mardin ilinde yaşayan, yaşları 18-79 (ortalama 34.26) arasında değişen, pet kliniklerine gelen, rastgele belirlenmiş ve gönüllü olarak katılan, toplam 244 pet hayvan sahibi ile yüz yüze yapılan anket çalışmasından elde edilen veriler oluşturmuştur. Araştırmanın amacı doğrultusunda, birbirinden uzak, sosyo ekonomik ve kültürel farklılıklarının olabileceği düşünülen Alanya ilçesi ve Mardin ili rastgele seçilmiştir. Anket çalışması 2019 yılı Mayıs-Haziran ayları arasında yapılmıştır. Bu araştırmanın örneğini, toplam popülasyon büyüklüğü kesin olarak belirlenemediği için pet kliniklerine gelen, anket uygulamasını kabul eden hayvan sahipleri arasında tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilenler oluşturmuştur.

Anket, değerlendirme sırasında değerlendirme kolaylığı açısından iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde pet kliniklerine getirilen hayvanların özellikleri ve pet hayvanı sahiplerinin sosyo-demografik yapılarıyla ilgili 13 soru, ikinci bölümde ise pet hayvanı sahiplerinin pet hayvanı yetiştiriciliğine bakışlarını değerlendirmek için 20 soru yöneltilmiştir. Ankette ikinci bölümde sorulan sorulara verilen cevaplar için beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Ankette yer alacak sorular, benzer çalışmalarda (6 - 7) kullanılan sorulardan da yararlanarak, araştırma ekibi tarafından hazırlanmıştır.

Anket çalışması sonucunda elde edilen verilerin öncelikle tanımlayıcı istatistikleri hesaplanmıştır. Bu kapsamda her parametre için sayısal ve yüzde (%) frekanslar belirlenmiştir. Daha sonra ise bazı parametreler için gruplar arası karşılaştırmalarda Ki-kare testi kullanılmıştır (8). Bu analizlerde SPSS 16.0 programından yararlanılmıştır.

BULGULAR

Ankete katılan pet hayvan sahiplerine, birinci bölümde farklı parametrelerden oluşan sorular yöneltilmiştir. Katılımcıların cinsiyet, medeni durum, çocuk sahipliği, ev tipi ve mülkiyeti gibi durumların analiz sonuçları Tablo 1’de verilmiştir. Elde edilen verilere göre Medeni durumda; Alanya’da %56.6 ile bekâr, Mardin’de %59.4 ile evli olanların oranları arasında fark olduğu ($p=0,013$) belirlenmiştir.

Katılımcılardan elde edilen verilere göre pet hayvan sahiplerinin eğitim, meslek ve aylık gelir durumları Tablo 2’de verilmiştir. Meslek durumları incelendiğinde Alanya’da %29.2 oranla diğer, Mardin’de ise %39.1’lik oranla memur ön plana çıkmakta ve anlamlı ($p=0,018$) fark olduğu belirlenmiştir.

Ankete katılan pet hayvan sahiplerinin, sahip oldukları pet hayvanı türü ve sahiplenme yerleri Tablo 3’te verilmiştir. Pet hayvanı sahiplenme yerleri incelendiğinde ise; Alanya’da %29.2’lik aynı oranla sokak ve pet shop’tan, Mardin’de ise %37.7 oranla arkadaş’tan alarak sahiplendikleri ön plana çıkmakta ve anlamlı ($p=0,005$) fark olduğu belirlenmiştir.

Katılımcıların pet hayvanlarıyla ilgili bilgi edinme şekli, tatilde bıraktıkları yer ve besleme şekli gibi parametrelerin analiz sonuçları Tablo 4’te verilmiştir. Tatilde bıraktıkları yerler incelendiğinde Alanya’da %36.8 oranla arkadaş’a bıraktıkları, Mardin’de ise %46.4 oranla yanında götürdükleri ön plana çıkmakta ve bu oranlarla anlamlı ($p=0,000$) bir farklılık belirlenmiştir.

Ankete katılan pet hayvan sahiplerine, anketin ikinci bölümde ise pet hayvanı yetiştiriciliğine genel bakış açısının belirlenmesi için aşağıdaki değişkenler soru olarak yöneltilmiştir. Sorulara verilen cevaplar için beşli likert ölçeği kullanılmıştır. Her iki şehirdeki katılımcıların verdiği cevaplar için anlamlı farklılık olup olmadığı tespit edilmiştir. Katılımcıların verdiği cevaplar doğrultusunda elde edilen sonuçların istatistiksel analiz sonuçları Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5A ve 5B incelendiğinde; ankete katılan farklı yerleşim yerlerindeki pet hayvan sahiplerinin, “Pet hayvanı sahibi olmak ihtiyaçtandır.” sorusuna “Kesinlikle Katılıyorum” ve “Katılmıyorum” cevaplarında, “Pet hayvanlarıyla ilgili internet ve sosyal medya bilgileri faydalıdır” sorusuna “Kararsızım” cevabında, “Pet hayvanı sahiplerinin pet hayvanı için ayırdığı bütçe yeterlidir” sorusuna “Kesinlikle Katılıyorum” cevabında “Pet hayvanlarla ilgili Tv ve radyo programları faydalıdır” sorusuna “Kesinlikle Katılıyorum” ve “Katılmıyorum” cevaplarında, “Pet hayvanı bakabilmek için belli bir gelir seviyesinde olmak gerekir” sorusuna “Katılmıyorum” cevabında, “Pet yetiştiricileri acil durumlar için ilk müdahale yapacak kadar bilgi sahibi olmalıdır” sorusuna “Katılıyorum” cevabında, “Pet hayvanların geleceği konusunda ümitliyim” sorusuna “Kesinlikle Katılıyorum” ve “Kararsızım” cevaplarında $p \leq 0,05$ düzeyinde anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

Ayrıca, “Pet hayvanlara karşı çevrenin ilgisi yeterlidir” sorusuna “Kesinlikle Katılıyorum” ve “Katılmıyorum” cevaplarında, “Pet hayvanı sahiplerinin pet hayvanı için ayırdığı bütçe yeterlidir” sorusuna “Katılıyorum” cevabında, “Pet hayvanların kısırlaştırılması kontrolsüz çoğalmayı engeller” sorusuna “Katılmıyorum” cevabında, “Pet hayvanları apartman-site sakinlerini rahatsız eder” sorusuna “Katılmıyorum” cevabında, “Pet hay-

Tablo 1 Pet hayvan sahiplerinin cinsiyet, medeni durum, çocuk sahipliği, ev tipi ve ev mülkiyeti.

		Alanya		Mardin		X ²	P
		n	%	n	%		
Cinsiyet	Kadın	51	48.1	60	43.5	0,519	0,471
	Erkek	55	51.9	78	56.5		
Medeni Durum	Evli	46	43.4	82	59.4	6,172	0,013*
	Bekâr	60	56.6	56	40.6		
Çocuğu	Var	42	39.6	61	44.2	0,516	0,473
	Yok	64	60.4	77	55.8		
Ev Tipi	Daire	80	75.5	114	82.6	1,874	0,171
	Bahçeli	26	24.5	24	17.4		
Ev Mülkiyeti	Mülk	54	50.9	79	57.2	0,960	0,327
	Kira	52	49.1	59	42.8		

* : p≤0,05

Tablo 2 Pet hayvan sahiplerinin eğitim, meslek ve aylık gelir durumları.

		Alanya		Mardin		X ²	P
		n	%	n	%		
Eğitim	İlköğretim	3	2.8	3	2.2	3,080	0,545
	Ortaöğretim	18	17.0	28	20.3		
	Ön lisans	20	18.9	34	24.6		
	Lisans	55	51.9	57	41.3		
	Lisansüstü	10	9.4	16	11.6		
Meslek	Esnaf	12	11.3	14	10.1	15,260	0,018*
	Memur	27	25.5	54	39.1		
	İşçi	13	12.3	16	11.6		
	Emekli	5	4.7	9	6.5		
	Öğrenci	11	10.4	19	13.8		
	Çalışmıyor	7	6.6	11	8.0		
	Diğer	31	29.2	15	10.9		

* : p≤0,05

vanlarla ilgilenmek sosyal çevre ve faaliyetleri artırır” sorusuna verdikleri “Kesinlikle Katılıyorum” ve “Katılıyorum” cevaplarında, “Pet hayvan beslemek bazı aktiviteleri kısıtlar” sorusuna “Katılıyorum” cevabında, “Pet hayvanlarımızın bakımı yaşam standartlarımızla doğrudan orantılıdır” sorusuna “Kararsızım” cevabında p<0,01 düzeyinde anlamlı fark olduğu tespit edilmiştir.

Bunun yanısıra, “Pet sahipleri pet yetiştiriciliği eğitiminde yeterlidir” sorusuna “Katılıyorum” cevabında, “Pet hayvanlara

karşı çevrenin ilgisi yeterlidir” sorusuna “Kararsızım” cevabında, “Pet hayvanı sahiplerinin pet hayvanı için ayırdığı bütçe yeterlidir” sorusuna “Kararsızım” cevabında, “Pet hayvanları için yeterli pet pansiyon bulunmaktadır” sorusuna “Katılıyorum” ve “Kararsızım” cevaplarında, “Pet hayvanım için Veteriner hizmetleri yeterlidir” sorusuna “Kesinlikle Katılıyorum” ve “Katılmıyorum” cevaplarında, “Pet hayvanım hastalandığında, zamanında Veteriner Hekime ulaşabiliyor” sorusuna “Kesinlikle Katılıyorum” ve “Katılıyorum” cevaplarında, “Pet hayvanların kısırlaştırılması kontrolsüz çoğalmayı engeller” sorusuna

Tablo 3 Pet hayvan sahiplerinin, pet hayvanı türü ve sahiplenme yeri.

		Alanya		Mardin		X ²	P
		n	%	n	%		
Pet Hayvanı	Kedi	55	51.9	78	56.5	0,562	0,755
	Köpek	48	45.3	57	41.3		
	Kanathlı	3	2.8	3	2.2		
Pet Hayvanı Sahiplenme Yeri	Barınak	13	12.3	19	13.8	14,901	0,005**
	Sokak	31	29.2	22	15.9		
	Pet Shop	31	29.2	27	19.6		
	Arkadaş	20	18.9	52	37.7		
	Yetiştirici	11	10.4	18	13.0		

** : p<0,01

Tablo 4 Pet hayvan sahiplerinin, pet hayvanı ile ilgili farklı parametrelerdeki durumları.

		Alanya		Mardin		X ²	P
		n	%	n	%		
Bilgi edinme şekli	Veteriner Hekim	98	92.5	129	93.5	0,648	0,885
	İnternet	4	3.8	6	4.3		
	Arkadaş	1	0.9	1	0.7		
	Diğer	3	2.8	2	1.4		
Tatilde bıraktığı yer	Pet pansiyon	28	26.4	14	10.1	20,148	0,000***
	Arkadaş	39	36.8	37	26.8		
	Yanında	25	23.6	64	46.4		
	Diğer	14	13.2	23	16.7		
Besleme şekli	Market maması	12	11.3	27	19.6	3,161	0,206
	Profesyonel mama	77	72.6	93	67.4		
	Kendi hazırlıyor	17	16.0	18	13.0		

*** : p<0,001

Tablo 5A Pet hayvan sahiplerinin pet hayvanı yetiştiriciliğine genel bakış açısı

Değişkenler		Alanya		Mardin		X ²	P
		Frekans	%	Frekans	%		
Pet hayvanı sahibi olmak ihtiyaçtır.	Kesinlikle katılıyorum	29	27,4	20	14,5	6,183	0,013*
	Katılıyorum	35	33,0	50	36,2	0,273	0,602
	Kararsızım	15	14,2	11	8,0	2,405	0,121
	Katılmıyorum	26	24,5	50	36,2	3,829	0,050*
	Kesinlikle katılmıyorum	1	0,9	7	5,1	3,223	0,073
Pet sahipleri pet yetiştiriciliği eğitiminde yeterlidir.	Kesinlikle katılıyorum	11	10,4	6	4,3	3,363	0,067
	Katılıyorum	25	23,6	64	46,4	13,440	0,000***
	Kararsızım	25	23,6	29	21,0	0,230	0,632
	Katılmıyorum	36	34,0	32	23,2	3,462	0,063
	Kesinlikle katılmıyorum	9	8,5	7	5,1	1,143	0,285
Pet hayvanlarla ilgili TV ve radyo programları faydalıdır.	Kesinlikle katılıyorum	30	28,3	24	17,4	4,141	0,042*
	Katılıyorum	56	52,8	77	55,8	0,213	0,645
	Kararsızım	10	9,4	12	8,7	0,040	0,842
	Katılmıyorum	7	6,6	23	16,7	5,630	0,018*
	Kesinlikle katılmıyorum	3	2,8	2	1,4	0,570	0,450
Pet hayvanlarıyla ilgili internet ve sosyal medya bilgileri faydalıdır.	Kesinlikle katılıyorum	12	11,3	8	5,8	2,431	0,119
	Katılıyorum	34	32,1	57	41,3	2,183	0,140
	Kararsızım	34	32,1	25	18,1	6,372	0,012*
	Katılmıyorum	17	16,0	46	33,3	9,363	0,002**
	Kesinlikle katılmıyorum	9	8,5	2	1,4	6,904	0,009**
Pet hayvanlara karşı çevrenin ilgisi yeterlidir.	Kesinlikle katılıyorum	1	0,9	5	3,6	1,795	0,180
	Katılıyorum	12	11,3	36	26,1	8,272	0,004**
	Kararsızım	44	41,5	6	4,3	50,815	0,000***
	Katılmıyorum	33	31,1	73	52,9	11,560	0,001**
	Kesinlikle katılmıyorum	16	15,1	18	13,0	0,210	0,647
Pet hayvanı sahiplerinin pet hayvanı için ayırdığı bütçe yeterlidir.	Kesinlikle katılıyorum	14	13,2	34	24,6	4,957	0,026*
	Katılıyorum	42	39,6	85	61,6	11,596	0,001**
	Kararsızım	46	43,4	13	9,4	37,748	0,000***
	Katılmıyorum	4	3,8	5	3,6	0,004	0,951
	Kesinlikle katılmıyorum	0	0	1	0,7	0,771	0,380
Pet hayvanı bakabilmek için belli bir gelir seviyesinde olmak gerekir.	Kesinlikle katılıyorum	53	50,0	53	38,4	3,280	0,070
	Katılıyorum	30	28,3	45	32,6	0,522	0,470
	Kararsızım	7	6,6	5	3,6	1,139	0,286
	Katılmıyorum	15	14,2	34	24,6	4,108	0,043*
	Kesinlikle katılmıyorum	1	0,9	1	0,7	0,035	0,851
Pet hayvanları için yeterli pet pansiyon bulunmaktadır.	Kesinlikle katılıyorum	4	3,8	6	4,3	0,050	0,823
	Katılıyorum	13	12,3	53	38,4	20,762	0,000***
	Kararsızım	39	36,8	22	15,9	13,900	0,000***
	Katılmıyorum	38	35,8	47	34,1	0,085	0,771
	Kesinlikle katılmıyorum	12	11,3	10	7,2	1,213	0,271
Pet hayvanım için Veteriner hizmetleri yeterlidir.	Kesinlikle katılıyorum	42	39,6	20	14,5	19,975	0,000***
	Katılıyorum	51	48,1	67	48,6	0,005	0,946
	Kararsızım	6	5,7	14	10,1	1,602	0,206
	Katılmıyorum	4	3,8	35	25,4	20,807	0,000***
	Kesinlikle katılmıyorum	3	2,8	2	1,4	0,570	0,450
Pet hayvanım hastalandığında, zamanında Veteriner Hekime ulaşabiliyorum.	Kesinlikle katılıyorum	50	47,2	22	15,9	28,106	0,000***
	Katılıyorum	43	40,6	95	68,8	19,507	0,000***
	Kararsızım	11	10,4	10	7,2	0,747	0,387
	Katılmıyorum	2	1,9	9	6,5	2,992	0,084
	Kesinlikle katılmıyorum	0	0	2	1,4	1,549	0,213

* : p<0,05, ** : p<0,01, *** : p<0,001

Tablo 5B Pet hayvan sahiplerinin pet hayvanı yetiştiriciliğine genel bakış açısı

Değişkenler		Alanya		Mardin		X ²	P
		Frekans	%	Frekans	%		
Pet yetiştiricileri acil durumlar için ilk müdahale yapacak kadar bilgi sahibi olmalıdır.	Kesinlikle katılıyorum	83	78,3	94	68,1	3,123	0,077
	Katılıyorum	15	14,2	37	26,8	5,730	0,017*
	Kararsızım	6	5,7	4	2,9	1,163	0,281
	Katılmıyorum	2	1,9	0	0	2,625	0,105
	Kesinlikle katılmıyorum	0	0	3	2,2	2,333	0,127
Pet hayvanların kısırlaştırılması kontrolsüz çoğalmayı engeller.	Kesinlikle katılıyorum	76	71,7	39	28,3	45,395	0,000***
	Katılıyorum	18	17,0	56	40,6	15,800	0,000***
	Kararsızım	4	3,8	8	5,8	0,525	0,469
	Katılmıyorum	7	6,6	29	21,0	9,899	0,002**
	Kesinlikle katılmıyorum	1	0,9	6	4,3	2,494	0,114
Pet hayvanları park ve bahçelerde çevre kirliliğine neden olur.	Kesinlikle katılıyorum	7	6,6	5	3,6	1,139	0,286
	Katılıyorum	9	8,5	14	10,1	0,192	0,661
	Kararsızım	13	12,3	3	2,2	9,961	0,002**
	Katılmıyorum	47	44,3	71	51,4	1,213	0,271
	Kesinlikle katılmıyorum	30	28,3	45	32,6	0,522	0,470
Pet hayvanları apartman-site sakinlerini rahatsız eder.	Kesinlikle katılıyorum	1	0,9	3	2,2	0,563	0,453
	Katılıyorum	10	9,4	17	12,3	0,507	0,476
	Kararsızım	38	35,8	12	8,7	27,130	0,000***
	Katılmıyorum	32	30,2	60	43,5	4,508	0,034*
	Kesinlikle katılmıyorum	25	23,6	46	33,3	2,761	0,097
Pet hayvanlarla ilgilenmek sosyal çevre ve faaliyetleri artırır.	Kesinlikle katılıyorum	33	31,1	23	16,7	7,094	0,008**
	Katılıyorum	40	37,7	76	55,1	7,225	0,007**
	Kararsızım	27	25,5	27	19,6	1,214	0,271
	Katılmıyorum	4	3,8	11	8,0	1,831	0,176
	Kesinlikle katılmıyorum	2	1,9	1	0,7	0,667	0,414
Pet hayvan beslemek bazı aktiviteleri kısıtlar.	Kesinlikle katılıyorum	12	11,3	8	5,8	2,431	0,119
	Katılıyorum	41	38,7	80	58,0	8,925	0,003**
	Kararsızım	28	26,4	12	8,7	13,734	0,000***
	Katılmıyorum	20	18,9	26	18,8	0,000	0,996
	Kesinlikle katılmıyorum	5	4,7	12	8,7	1,464	0,226
Pet hayvanlarımızın bakımı yaşam standartlarımızla doğrudan orantılıdır.	Kesinlikle katılıyorum	55	51,9	25	18,1	31,026	0,000***
	Katılıyorum	23	21,7	95	68,8	53,352	0,000***
	Kararsızım	22	20,8	11	8,0	8,377	0,004**
	Katılmıyorum	6	5,7	5	3,6	0,578	0,447
	Kesinlikle katılmıyorum	0	0	2	1,4	1,549	0,213
Pet hayvanı sahipleri Hayvan Refahı açısından yeterli bilgiye sahiptir.	Kesinlikle katılıyorum	17	16,0	14	10,1	1,877	0,171
	Katılıyorum	22	20,8	85	61,6	40,610	0,000***
	Kararsızım	48	45,3	21	15,2	26,719	0,000***
	Katılmıyorum	13	12,3	15	10,9	0,115	0,735
	Kesinlikle katılmıyorum	6	5,7	3	2,2	2,051	0,152
Pet hayvanların geleceği konusunda ümitliyim.	Kesinlikle katılıyorum	25	23,6	50	36,2	4,504	0,034*
	Katılıyorum	28	26,4	44	31,9	0,862	0,353
	Kararsızım	33	31,1	24	17,4	6,322	0,012*
	Katılmıyorum	18	17,0	15	10,9	1,915	0,166
	Kesinlikle katılmıyorum	2	1,9	5	3,6	0,649	0,421
Pet hayvanlarına karşı sevgi ve sorumluluk ilkökul döneminde kazandırılmaktadır.	Kesinlikle katılıyorum	96	90,6	115	83,3	2,682	0,102
	Katılıyorum	8	7,5	21	15,2	3,368	0,066
	Kararsızım	2	1,9	1	0,7	0,667	0,414
	Katılmıyorum	0	0	0	0	-	-
	Kesinlikle katılmıyorum	0	0	1	0,7	0,771	0,380
Toplam		106	100	138	100		

* :p≤0,05, ** : p<0,01, ***p<0,001

verdikleri “Kesinlikle Katılıyorum” ve “Katılıyorum” cevaplarında, “Pet hayvanları park ve bahçelerde çevre kirliliğine neden olur” sorusuna “Kararsızım” cevabında, “Pet hayvanları apartman-site sakinlerini rahatsız eder” sorusuna “Kararsızım” cevabında, “Pet hayvan beslemek bazı aktiviteleri kısıtlar” sorusuna “Kararsızım” cevabında, “Pet hayvanlarımızın bakımı yaşam standartlarımızla doğrudan orantılıdır” sorusuna “Kesinlikle Katılıyorum” ve “Katılıyorum” cevaplarında, “Pet hayvanı sahipleri Hayvan Refahı açısından yeterli bilgiye sahiptir” sorusuna verdikleri “Katılıyorum” ve “Kararsızım” cevaplarında $p < 0,001$ düzeyinde anlamlı fark olduğu belirlenmiştir.

TARTIŞMA ve SONUÇ

Ankete katılan pet hayvan sahiplerinin medeni durumları Alanya’da bekar oranı fazla iken Mardin’de evli oranı fazla çıkmıştır. Bununla birlikte Alanya’da bekar oranı bazı araştırmalar (10) ile benzer, bazılarında (6) yüksek olduğu, Mardin’deki evli oranı ise bazı çalışmalardan (10,6) yüksek olduğu görülmektedir. Bu farklılığın, bulunduğu yerleşim yerine göre sosyal aktiviteler, iş hayatı ve medeni durumdaki tercihi gibi koulardan kaynaklandığı düşünülmektedir.

Katılımcıların meslek grupları değerlendirildiğinde Alanya’da diğer meslek ve memur öne çıkarken, Mardin’de memur oranı daha fazladır. Bunun sebebi olarak Mardin’de memur olarak yeni görev yeri olması, gurbette olması sonucu pet hayvanını kendisine bir tanış bir arkadaş olarak tercih etmesi, sosyalizasyon farklılığından kaynaklanabileceği düşünülmektedir. Ayrıca başka bir çalışmadaki köpek besleyenler içindeki özel sektör oranı ile Mardin’deki memur oranı benzerlik göstermektedir(7).

Ankete katılan pet hayvan sahiplerinin her iki yerleşim yerinde de yüksek oranda lisans ve lisansüstü eğitime sahip oldukları tespit edilmiştir. Son zamanlarda insanlar arasındaki ikili ilişkilerinin zayıflaması ve zaman bulamama gibi sorunların ortaya çıkması; bireylerin eğitim düzeylerinin artması, yaşam koşullarının daha ağırlaşması gibi sonuçlara bağlı olabilir, bunun sonucunda ise bu kişilerin pet hayvanı edinilerek yalnızlığın bir ölçüde giderilmeye çalışıldığı söylenebilir (7).

Katılımcılara yöneltilen pet hayvanı sahiplenme yeri soruna karşılık Alanya’da sokak ve pet-shop tercih edilirken, Mardin’de arkadaştan sahiplenilme tercih edilmiştir. Alanya’daki katılımcıların sokak hayvanı tercih etmesinin sebeplerinden, tatil bölgesinde bulunduğu için tatilcilerin tatil sezonu dönüşlerinde pet hayvanını sokağa bırakma oranının fazla olabileceği düşüncesiyle onları sahiplenme içgüdüleriyle ortaya çıkmış olabilir. Mardin’de ise genellikle arkadaş tavsiyesi üzerine pet hayvanı edinme durumu olduğu tahmin edilmektedir. Bununla birlikte yapılan başka bir çalışmada pet hayvanı sahiplenme yeri Alanya’daki sokaktan edinme oranı ile benzer, Mardin’deki arkadaştan edinme oranından fazla olduğu belirlenmiştir(10).

Günümüzde pet hayvanı sahibi olan ailelerin sayısının artması sonucunda, hem veteriner hekimler için hem de pet hayvanı yetiştiricileri için pet hayvanı yetiştiriciliği ve pet klinik işletmeciliği önemli bir sektör haline gelmiştir (9). Katılımcıların Alanya ve Mardin’de pet hayvanı ile ilgili bilgi edinme şekline verdikleri cevaplar doğrultusunda sırasıyla %92,5 ve %93,5 gibi yüksek oranda veteriner hekimlerden bilgi aldıkları ve nitekim

bilinçli yetiştiricilik yapıldığı belirlenmiştir.

Ayrıca katılımcılar tatile giderken pet hayvanını nereye bırakıyorsunuz sorusu yöneltildi. Alanya’ya kıyasla Mardin’deki katılımcıların yanında götürüyor cevabı daha fazla çıkmıştır. Bu, ayrıca başka bir çalışma ile benzerlik göstermektedir (10). Dolayısıyla Mardin’de pet pansiyon ihtiyacı olduğu anlaşılmakta ve bu ihtiyacın karşılanması için yeni pet pansiyonlar inşa edilmektedir. Böylelikle pet hayvanı sahipleri tatile gittiklerinde pet hayvanlarını bırakacakları yer arama sorunlarını da çözülecektir.

Ankete katılan pet hayvanını sahiplerinin anketin ikinci bölümündeki pet hayvanı sahiplerinin pet hayvanı yetiştiriciliğine bakışlarını belirlemek için değişkenlere verdikleri cevaplar; genel olarak değerlendirildiğinde bireysel ve veteriner hizmetleri açısından yeterli düzeyde ve olumlu bakış açısına sahip oldukları gözlemlenmektedir. Ayrıca bazı değişkenler için karamsar oldukları ve olumsuz bakış açısına sahip oldukları gözlemlenmiştir. Bunun sebebinin çevresinde karşılaştıkları olumsuz olaylardan etkilenmesi olabileceği ve pet hayvanlarına karşı çevrenin yetersiz ilgide olduğunu düşünmeleri gibi olumsuzluklar yatabileceği düşünülmektedir.

“Pet sahipleri pet yetiştiriciliği eğitiminde yeterlidir” sorusuna “Katılıyorum” cevabı için Alanya’daki katılımcıların oranı Mardin’deki orandan daha düşüktür. Alanya’daki katılımcıların pet yetiştiriciliği eğitimini daha yetersiz bulmalarının sebebi farklı yerleşim yerlerinden tatil için gelen kişilerin pet hayvanlarına karşı gösterdiği tutum ve davranışlar olabilir.

“Pet hayvanlara karşı çevrenin ilgisi yeterlidir” sorusuna Alanya’daki katılımcıların oranı, Mardin’e kıyasla “Kararsızım” cevabı için oldukça fazladır. Alanya’daki bu kararsızlığın sebebi olarak yazlıkçıların pet hayvanlara karşı tutarsız davranışları olabilir.

“Pet hayvanım için Veteriner hizmetleri yeterlidir” sorusuna “Kesinlikle Katılıyorum” cevabı için Alanya’daki katılımcıların oranı, Mardin’e kıyasla daha fazladır. Mardin’de bu oranın az olmasının sebebi Mardin’de pet hayvanları için yeterli düzeyde veteriner kliniklerinin olmasından kaynaklanabilir.

“Pet hayvanların kısırlaştırılması kontrolsüz çoğalmayı engeller” sorusuna Alanya’daki katılımcıların oranı, Mardin’e göre “Kesinlikle Katılıyorum” cevabı için oldukça fazladır. Alanya bu oranın fazla olmasının sebebi kısırlaştırmanın fazla olması sonucu kontrolsüz çoğalmanın farkedildiğinin göstergesi olabilir. Türkiye’de bazı çalışmalar kısırlaştırma oranının yurtdışı çalışmalara göre kıyasla oldukça düşük olduğunu belirtmiştir(5).

Sonuç olarak, evlerimizin birer ferdi gibi yetiştirilen pet hayvanlarının durumu ve bulunduğu ortamlar farklı yerleşim yerlerinde benzer gibi görünse de, pet hayvan sahiplerinin sosyo-demografik yapılarında ve pet hayvanı yetiştiriciliğine bakışlarında istatistiksel olarak anlamlı farklılıkların olduğu tespit edilmiştir. Bunun sebebinin kültürel farklılıklar, veteriner hizmetleri, pet hayvanına çevrenin bakışı, pet hayvan sahiplerinin sosyal çevresi, pet hayvanı sahiplerinin eğitim ve gelir düzeyleri, bulunduğu yerleşim yerinde yaşadıkları süreler gibi farklılıklardan kaynaklandığı düşünülmektedir. Veterinerlik hizmetlerinin geliştirilmesi, pet pansiyon ve barınak gibi barınma alanlarının sayısının çoğaltılması, pet hayvanı yetiştiriciliği

ile ilgili eğitimlerin verilmesi, sosyalizasyon farklılığının azaltılması ve çevresel faktörlerin pet hayvanı yetiştiriciliğine daha uygun hale getirilmesi gibi çalışmalar, pet hayvanı sahiplerinin sosyo-demografik yapıları ve pet hayvanı yetiştiriciliğine ilişkin görüşlerindeki farklılığı azaltacaktır.

KAYNAKLAR

1. Macdonald DW. The complete book of the dog, 2nd ed. Pelham Books Ltd.;1985. p. 3.
2. Larson G, Karlsson EK, Perri A, Webster MT, Hoe SYW, et al. Rethinking dog domestication by integrating genetics, archeology, and biogeography. Proc. Natl. Acad. Sci. USA. 2012;109(88):78–83.
3. Rock M, Lail P. Could pets be of help in achieving health literacy? A media analysis demonstration study. Health Education Research. 2008;24:153–161.
4. Wood L, Giles-Corti B, Bulsara M. The pet connection: Pets as a conduit for social capital. Social Science & Medicine. 2005; 61:1159-1173.
5. Salgırlı Y, Emre B, Besgül K, Öztürk H, Sağmanlıgil V. Köpek sahiplerinin köpeklerine yaklaşımlarının değerlendirilmesi üzerine bir pilot çalışma. Ankara Üniv. Vet. Fak. Derg. 2012;59:11-15.
6. Oğrak ZY, Türkmen A, Yılmaz C. Sivas ilinde pet hayvanları yetiştiriciliği eğiliminin araştırılması. Türk Tarım-Gıda Bilim ve Tek. Derg. 2014;2(4):171-174.
7. Demir P, Uğurlu Koç A. İstanbul Üniv. Vet. Fak. Derg. 2014;40(2):168-175.
8. Anonim. SPSS 16.0. statistical package in social sciences for windows. 2019.
9. Erdoğan Aİ, Sarıözkan S. Nevşehir ili’nde veteriner klinik işletmelerinin teknik ve mali yapıları ile işletmecilik sorunlarının araştırılması. Erciyes Üniv Vet Fak Derg. 2011;8(1):9-16.
10. Sarıal Kubilay GS. Pet hayvanı sahiplerinin hayvan refahına ilişkin algı ve tutumu üzerine bir araştırma. Afyon Kocatepe Üniv. Sağlık Bil. Enst. Basılmış Yüksek Lisans Tezi. Forthcoming 2019.